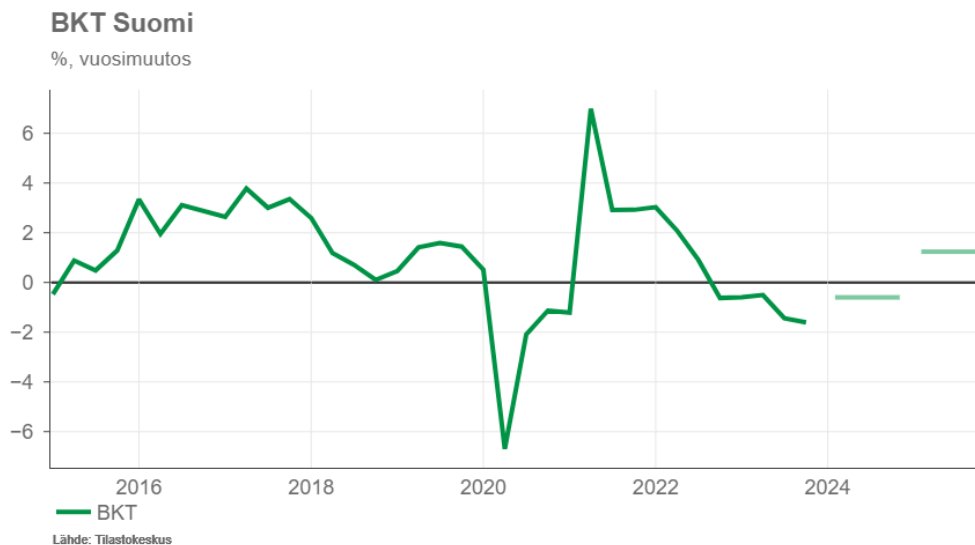

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

Suomi sinnittelee kohti kasvua

Suomen talous tarpoo vielä taantumassa, mutta loppuvuonna näkymät kirkastuvat, ja ensi vuonna on jo odotettavissa talouskasvua. PTT:n ennusteen mukaan talous supistuu 0,6 prosenttia tänä vuonna ja kasvaa 1,2 prosenttia ensi vuonna. Taloutta painavat vielä alaspäin rakentamisen alakulo ja heikko vientikehitys. Jo loppuvuonna taloutta alkavat piristää laskeva korkotaso ja inflaation talttumisen. Työllisyys heikkenee, mutta vain maltillisesti. Julkisen talouden alijäämä pysyy suurena muun muassa hyvinvointialueiden vaikeuksien ja lisääntyvien puolustusinvestointien vuoksi.

Suomen talous supistuu tänä vuonna 0,6 prosenttia ja kasvaa ensi vuonna 1,2 prosenttia. Kasvu on hitaampaa kuin euroalueella, joka kasvaa keskimäärin 0,7 prosenttia tänä vuonna ja 1,4 prosenttia ensi vuonna. Suomen taloutta vetävät alaspäin rakentamisen alakulo, vaimea yksityinen kulutus ja heikko vientikehitys. Laskuun kääntyvä korkotaso ja kasvavat reaalitytulot antavat eväitä kulutuksen elpymiselle jo kuluvan vuoden lopulla, mutta selkeää piristymistä saadaan odottaa ensi vuoteen.

Ennusteen keskeiset epävarmuudet liittyvät käynnissä oleviin työtaisteluihin ja Ukrainan sotaan. Ennusteessa oletetaan, ettei työtaisteluilla ole merkittävää vaikutusta Suomen talouskehitykseen jäädessään lyhytaikaisiksi. Laajentuessaan ja pitkittyessään poliittiset työtaistelut ovat kuitenkin riski

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

talouden kehitykselle. Lisäksi oletetaan, ettei Ukrainan sodassa tapahdu merkittäviä muutoksia ennustekauden aikana. Erillisessä liitteessä kuvataan Ukrainan sodan vaihtoehtoisten tapahtumakulkujen talousvaikutuksia.

Maailmantalouden kasvu laahaa

Maailmantalouden kasvunäkymät jatkuvat alavireisinä – sekä Kiinassa että Yhdysvalloissa talouskasvu on tänä vuonna viime vuotta hitaampaa. Myös Euroopassa talouskasvu jatkuu viime vuoden tapaan nihkeänä. Ensi vuodesta odotetaan parempaa niin Yhdysvalloissa kuin Euroopassakin, mutta Kiinassa kasvu hiipuu entisestään.

Kiinan kasvupotentiaali on heikentynyt pysyvästi taloutta rasittavien rakenteellisten ongelmien vuoksi. Kiina jatkaa taloutensa tekohengitystä elvytyspolitiikalla, vaikka sen pitäisi löytää pidemmän aikavälin ratkaisuja velkaantumiseen, työvoiman vähenemiseen, pääoman tehottomaan allokaatioon ja heikkoon tuottavuuskehitykseen. Viime kuukausien deflaatiokehitys heijastelee talouden murrosta. Yksityisen kulutuksen osuus Kiinan BKT:sta on edelleen investointeja pienempi, eikä yksityisen kulutuksen painoarvo kasva ilman panostuksia sosiaaliturvaan ja julkisiin palveluihin.

Vaikka Kiina todennäköisesti ilmoittaa saavuttavansa viiden prosentin kasvutavoitteensa tänäkin vuonna, sen todellinen kasvu painuu kohti kolmea prosenttia. Vientivetoisesta kasvustrategiasta ei ole talouden ajuriksi, sillä ulkomaankaupassa odotetaan vaimeaa vuotta paitsi heikon globaalien kysynnän, myös jännitteisten kauppasuhteiden johdosta. Kiinteistösektorin ongelmat pyritään pitämään hallinnassa, mutta uskottavia ratkaisuja niihin ei ole tarjottu. Tulevina vuosina Kiinan kasvuprosentit asettuvat kehittyneiden maiden tasolle, sillä kommunistisella puoleella ei ole poliittista tahtoa suunnanmuutokseen.

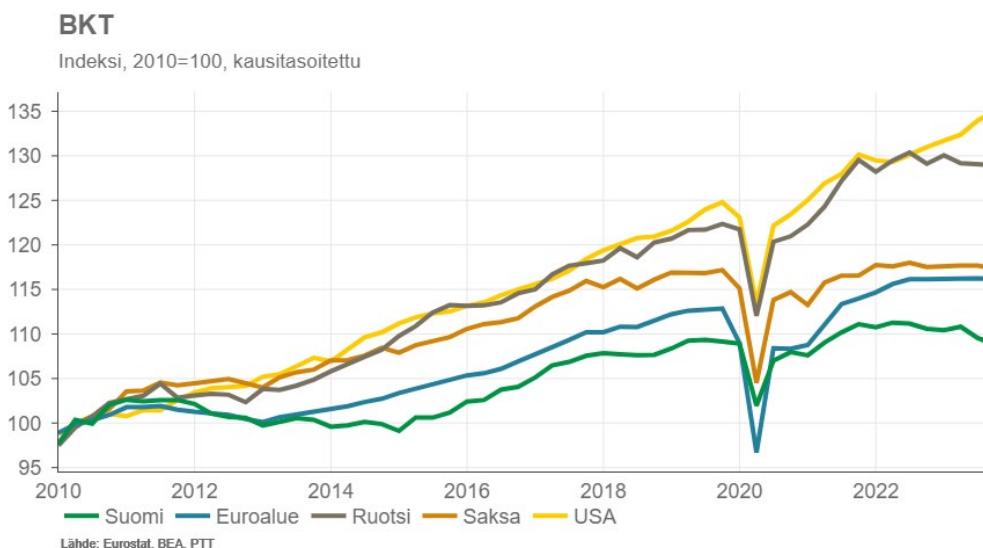
Yhdysvaltain talous on toistuvasti yllättänyt vahvalla kehityksellään, mutta tänä vuonna tiukan rahapolitiikan vaikutukset heijastuvat vihdoinkin myös työmarkkinoille, mikä hidastaa yksityisen kulutuksen kasvua. Talouskasvu jatkuu vahvana vielä alkuvuodesta, mutta hidastuu loppuvuotta kohden. Talouden viilentyminen saa Fedin ryhtymään koronlaskuihin, mutta hitaammin kuin markkinat ovat odottaneet. Investoinnit hidastuvat tänä vuonna, mutta korkojen lasku saa ne pian taas liikkeelle. Talouskasvu painuu alle kahden prosentin vuonna 2024 ja kiihtyy hieman ensi vuonna. Sisäpoliittisten

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

ristiriitojen ei oleteta vaikuttavan Yhdysvaltain talouskasvuun kuluvana vuonna. Ukrainan tuen tulevaisuudella on kuitenkin suuri merkitys Euroopalle.

Yhdysvaltojen kasvun yllä leijuu tummia pilviä. Alati suurempi osa kasvusta keskittyy muutamiin globaaleihin jättiläisiin (kuten Microsoft ja Apple), mikä heikentää kasvun kannalta välttämätöntä kilpailua ja lisää systeemisiä riskejä. Suurin ja ajankohtaisin riski liittyy Yhdysvaltojen demokratian tilaan. Jos Trump valitaan uudestaan presidentiksi, emme tule näkemään toisintoa hänen ensimmäisestä presidenttikaudestaan, vaan toimet ovat todennäköisesti aiempaa radikaalimpia. Puheita poliittisten vastustajien vainoamisesta ja verenvuodatuksista ei pidä tulkita pelkästään ala-arvoiseksi poliittiseksi retoriikaksi.

Euroopan alakulo jatkuu. Saksan talous supistui viime vuonna, eikä tällekkään vuodelle ole odotettavissa merkittävää kasvun piristymistä. Saksan taloutta piinaavat pidemmän aikavälin haasteet kuten teollisuuden vanhanaikaisuus, raskas byrokraatia, vanheneva väestö ja työvoimapula. Saksasta ei ole tällä hetkellä samanlaisiksi Euroopan talouden veturiksi, jona olemme tottuneet sen näkemään. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen hiljalleen laskuun tasoittavat Euroopan tietä loivalle kasvu-uralle, jolta merkittävät kasvun ajurit kuitenkin uupuvat. Eurooppa on jälleen reguloimassa itsensä ulos innovaatiokilpailusta, tällä kertaa tekoälyn saralla.

Euroopan keskuspankki aloittaa koronlaskut kesään mennessä – ennen Yhdysvaltoja. Siinä missä Yhdysvaltain talous osoittaa vasta nyt viilenemisen merkkejä, Euroopassa talouskasvu on ollut vaimeaa jo pitkään. Euroalueen pohjainflaatio eli ruuan ja energian inflaatiosta puhdistettu kuluttajahintojen

Kansantalouden ennuste 2024 kevät

JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

muutos on kuitenkin ollut niin sitkeää, että sen taltuttaminen on edellyttänyt korkean korkotason ylläpitämistä. Eurooppalaisten palkansaajien merkittävät palkankorotukset ovat kasvattaneet hintapaineita ja hidastaneet inflaation vastaista taistelua. Vaikka Yhdysvaltojen ja Euroalueen korkokehityksessä on ajoituksellisia eroja, erot kokonaiskehityksessä ovat siinä määrin pieniä, että euro-dollarivaluuttakurssissa ei tapahdu makrotalouden kehityksen kannalta merkittäviä muutoksia. 12 kuukauden euribor on keskimäärin 3,2 prosenttia tänä vuonna ja 2,8 prosenttia ensi vuonna.

Myös Euroopan unionin finanssipoliittisten sääntöjen paluu vaikuttaa euroalueen talouskehitykseen tänä vuonna. Vaikka säännöissä otetaan aiempaa paremmin huomioon kansalliset erityispiirteet, sääntelykehikossa on edelleen mukana 3 prosentin alijäämä- ja 60 prosentin velkamääreet. Sääntöjen vaikuttavuutta ja merkitystä talouskehitykseen on kuitenkin mahdollista arvioida vasta niiden toimeenpanon myötä. Tämä erityisesti siksi, että ensimmäiseksi uusien sääntöjen mukaiseen liiallisen alijäämän menettelyyn on joutumassa Ranska, jonka painoarvo EU-politiikan määrittelyssä on merkittävä.

Sääntelykehikon paluun lisäksi eurooppalaiseen finanssipolitiikan viritykseen vaikuttaa Ukrainan tukeminen sodassa. Ilman merkittävästi aiempaa suurempaa tukea Ukraina ei pysty menestyksellisesti puolustautumaan Venäjän aggressiota vastaan. Yhdysvaltojen sisäpoliittisten ongelmien vuoksi Euroopan rooli korostuu. Tuen lisääminen kasvattaa eurooppalaista asetuotantoa, millä on taloutta elvyttävä vaikutus. Sodan eri kehityskulkujen vaikutusta talouteen tarkastellaan liitteessä ”Skenaarioita Ukrainan sodan vaikutuksista talouteen”.

Vienti vaikeuksissa

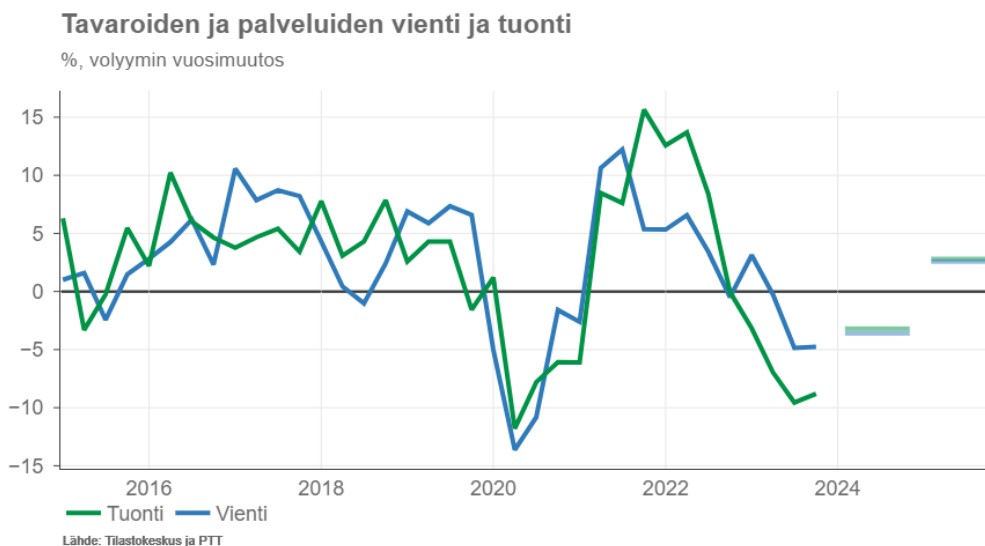
Maailmanmarkkinoiden veto Suomen vientikysynnälle jatkuu heikkona myös tänä vuonna, koska Suomen tärkeiden kauppakumppanien Kiinan ja Yhdysvaltojen talouskasvu hiipuu viime vuoden lukemista. Kun vielä Euroopassakin kasvulukemat jäävät vaisuiksi, on Suomen vientihyödykkeiden kysyntä heikkoa.

Viime vuonna tavaraviennin kasvu oli juuri ja juuri positiivisen puolella. Palveluvienti puolestaan laski reilu 7 prosenttia. Iso alusluovutus viime vuoden lopulla kannatteli tavaravientiä. Palveluvientiä ovat vetäneet alas haasteet televiestintäsektorilla. Tänä vuonna tavaravienti laskee 2,5 prosenttia ja

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

palveluvienti 6,5 prosenttia. Yhteensä vienti laskee 3,6 prosenttia.
Hintakilpailukykyongelmaa Suomella ei ole, mutta maailmantalouden yleinen alakulo ei anna tukea viennin kasvulle.

Tavaratuonti laski viime vuonna lähes 11 prosenttia, kun palvelutuonti oli reilun prosentin kasvussa. Ukrainan sodan ja koronan aiheuttamat epävarmuudet saivat yritykset kasvattamaan varastojaan vuonna 2022. Tuotantopanosten toimitusten vakauduttua yritykset ovat tyhjentäneet varastojaan viime vuonna eikä tuonnille ole ollut yhtä suurta tarvetta. Suomen vientihyödykkeiden valmistus vaatii paljon tuontikomponentteja, joten viennin heikko kehitys näkyy myös tuonnin vaisuna kehityksenä tänä vuonna. Tavaratuonnin ennustetaan laskevan tänä vuonna 4,4 prosenttia ja palvelutuonnin yhden prosentin. Kokonaisuudessaan tuonti laskee tänä vuonna 3,2 prosenttia.

Ensi vuonna talouskasvu niin Yhdysvalloissa kuin Euroopassakin on parempaa kuin tänä vuonna, joten maailman kaupan kiihtyminen vetää myös Suomen viennin reippaaseen kasvuun. Vienti kasvaa ensi vuonna 2,6 prosenttia ja tuonti 2,8 prosenttia.

Vaihtotase kääntyy 4,4 miljardia euroa alijäämäiseksi tänä vuonna. Vaikka kauppataase säilyy edelleen reilusti ylijäämäisenä, vetää palvelutaseen kasvava alijäämä vaihtotaseen miinukselle. Pääomataseen ennustetaan säilyvän negatiivisena. Vaihtotaseen alijäämä on tänä vuonna 1,6 prosenttia ja ensi vuonna 1,6 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Vientimahdollisuuksien yllä roikkuu pahaenteisiä pilviä, joiden ei ennakoida aiheuttavan haittaa elleivät tilanteet eskaloitu laajemmin. Ensinnäkin

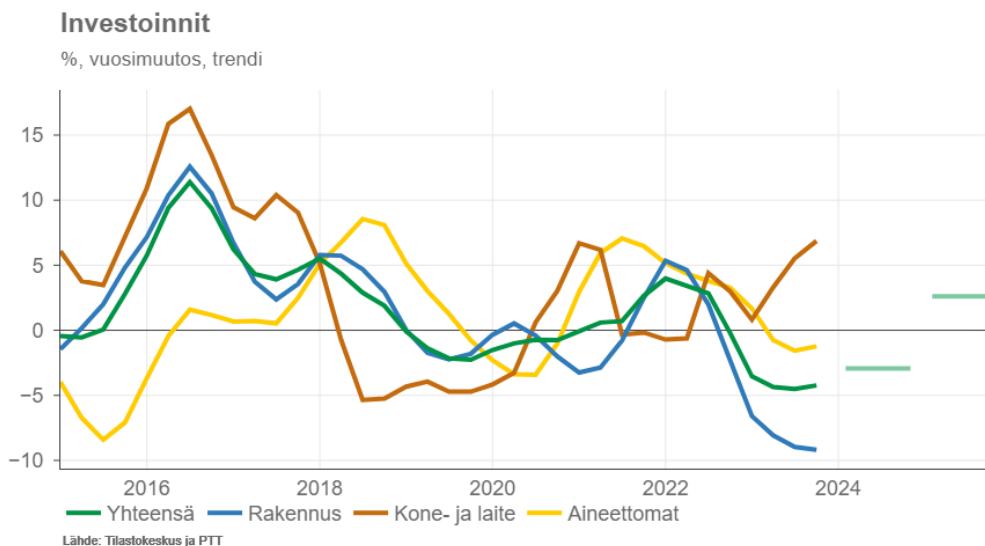

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

Suomessa käynnissä olevat lakot ja tehtaiden sulkemiset heikentävät vientimahdollisuuksia, mutta jos tilanne jää vain muutaman viikon mittaiseksi, ei tilanne näy koko vuoden vientiluvuissa. Toiseksi, vaikka Gazan kriisi ei leviä laajemmaksi aseelliseksi konfliktiksi Lähi-idässä, sillä on vaikutuksia maailmankaupan kannalta tärkeän Suezin kanavan kautta kulkevaan rahtiliikenteeseen. Yhä suurempi osa rahtiliikenteestä kiertää Afrikan, mikä lisää matka-aikaa kolmanneksen. Kustannusvaikutukset ovat Aasiaan suuntautuvan viennin osalta kuitenkin pieniä, koska rahtikapasiteettia on tarjolla runsaasti.

Rakentamisen alamäki painaa edelleen investointeja

Rakentamisen alamäki veti investoinnit reippaaseen laskuun viime vuonna. Lisäksi talouden heikko kehitys ja vaisut vientinäkyvät rajoittavat yritysten investointi-innokkuutta. Investoinnit laskevat edelleen tänä vuonna 2,5 prosenttia ja ensi vuonna rakentamisen elpyessä investoinnit kääntyvät 3,6 prosentin kasvuun.

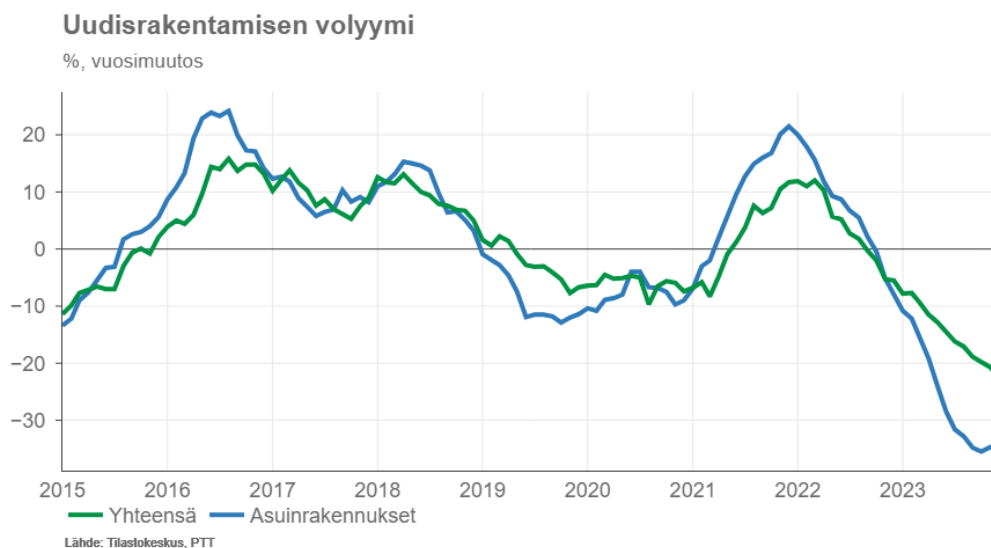
Viime vuoden lopulla ja tämän vuoden alussa rakennusteollisuuden ahdinko on vain syventynyt entisestään, erityisesti asuinrakentaminen on romahtanut voimakkaasti. Asuinrakentamisen aloitukset laskivat viime vuonna 24 000 asuntoon, mikä on kolmannes vähemmän kuin edellisenä vuonna. Toimialan

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

hankala tilanne onkin johtanut useisiin konkursseihin. Vuonna 2023 talonrakentamisen konkurssien määrä kasvoi 50 prosenttia, kun kaikkien toimialojen konkurssit kasvoivat 25 prosenttia. Vaikka korkojen nousu on taittunut, eivät kotitaloudet ole vielä uskaltaneet asuntokaupoille. Heikot talousnäkömöt ja työttömyysepävarmuus rajoittavat kotitalouksien asunnonostohaluja.

Rakentamisen oletetaan virkoavan tämän vuoden loppua kohden, kun taloustilanne alkaa näyttää positiivisia merkkejä. Suurissa kaupungeissa maahanmuutto on kasvattanut voimakkaasti väestöä, mikä lisää asuntotarvetta. Toisaalta erityisesti pääkaupunkiseudulla asuntokysynnän virkoamista jarruttaa sijoittajakysynnän heikko palautuminen.

Korkojen nousu on saanut myös korjausrakentamisen laskuun. Kotitaloudet ja taloyhtiöt eivät ole uskaltaneet käynnistää laajoja remontteja korko- ja muiden asumiseen liittyvien kustannusten voimakkaan nousun vuoksi.

Hiipunut talorakentaminen vähentää myös maa- ja vesirakentamisen tarvetta, koska rakennusten pohjatyöt vähenevät reippaasti. Investoinnit koneisiin ja laitteisiin kasvoivat viime vuonna reilu 4 prosenttia. Erityisesti kuljetusvälineinvestoinnit ovat kasvaneet voimakkaasti kahden edellisen vuoden aikana. Ukrainan aseistaminen tukee kone- ja laiteinvestointien kehitystä ja kääntävän julkiset investoinnit kasvuun jo tänä vuonna. Ensi vuonna hävittäjähankinnat kasvattavat julkisia investointeja vieläkin enemmän.

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

Työmarkkinat sopeutuvat lomautusten kautta

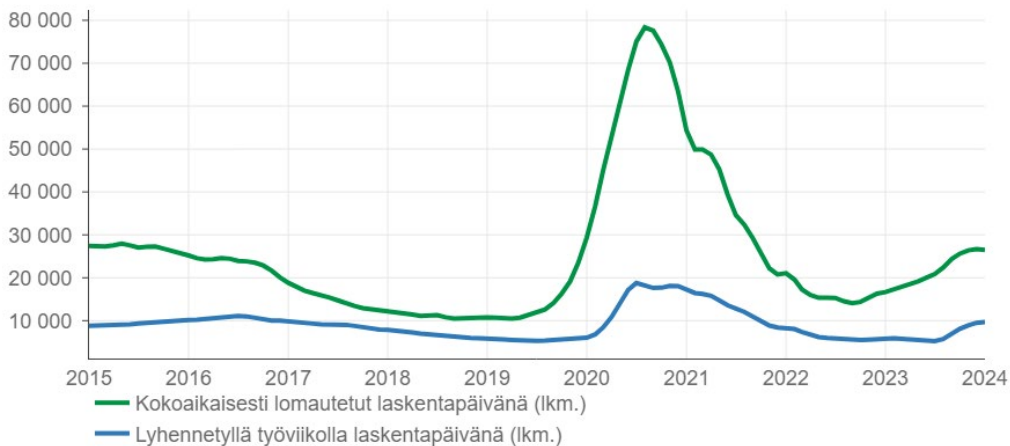
Tilanne työmarkkinoilla on pysynyt heikkoon taloustilanteeseen nähden yllättävän hyvänä. Viime vuonna työllisyys kasvoi vielä vajaalla 10 000 henkilöllä. Työllisyys on loppuvuodesta laskenut vain muutamalla toimialalla, lähinnä rakentamisessa ja teollisuudessa. Esimerkiksi terveys- ja sosiaalipalveluissa työllisyys on jopa kasvanut.

Työttömyys kasvoi viime vuonna 14 000 henkilöllä. Rakennusalan ahdinko on näkynyt työttömien määrän ohella yritysten lisääntyneinä konkurssihakemuksina. Lomautukset ovat myös olleet selkeässä kasvussa. Esimerkiksi tammikuussa 2024 lomautettuja oli lähes 17 000 enemmän vuoden takaiseen nähden. Lomautetuissa korostuvat rakentamisen alan ammatit, ja työttömien ulkomaalaisten rakennustyöntekijöiden määrä on ollut kasvussa.

Lomautukset ovat työmarkkinoiden keino sopeutua heikkoon suhdannetilanteeseen sekä pitää kiinni osaavasta työvoimasta. Moni ala kärsii rakenteellisesta työvoimapulasta, jota on pyritty ratkomaan rekrytoimalla työntekijöitä ulkomailta sekä palkkaamalla osa-aikaisia tai jo eläköityneitä henkilöitä. Niin kauan kuin taantuma oletetaan yrityksissä lyhytaikaiseksi, ei työntekijöitä helpolla irtisanota eikä rekrytointeja ulkomailta lopeteta.

Koko- ja osa-aikaisesti lomautetut

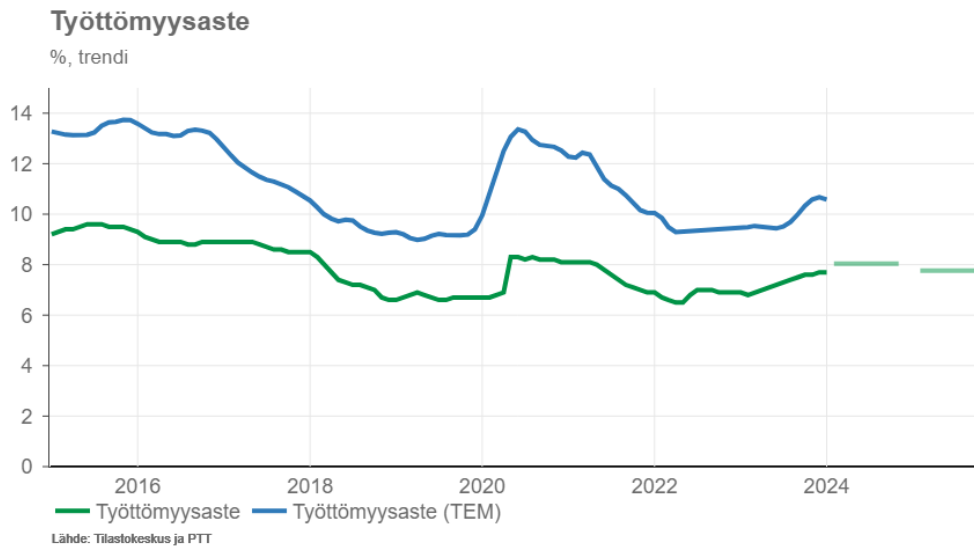
Trendi

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

Työllisyys heikkenee tänä vuonna lomautusten jatkuessa ainakin alkuvuoden ja lomautusten muuttuessa pitkittyessään työttömyydeksi. Lomautetut tilastoituvat ensimmäisen kolmen kuukauden ajan työllisiksi ja näkyvät siten muutoksina työllisyydessä ja työttömyydessä viiveellä. Työttömyyden ei oleteta kuitenkaan leviävän laaja-alaisesti työmarkkinoille, vaan se keskittyy lähinnä rakentamiseen ja teollisuuteen. Monilla aloilla on rakenteellista työvoimapulaa, mikä pitää työvoiman kysyntää yllä. Tänä vuonna työllisten määrä vähenee lähes 20 000 henkilöllä ja työttömyysaste nousee 8 prosenttiin. Työikäisten eli 15-64-vuotiaiden työllisyysaste laskee 72,8 prosenttiin.

Työttömyysturvaan on tulossa muutoksia vuoden 2024 aikana, osa huhtikuussa ja osa syyskuussa. Näiden mahdolliset työllisyysvaikutukset alkavat realisoitumaan kunnolla vasta, kun talouden tilanne kohenee merkittävästi. Suurimmat työllisyysvaikutukset on arvioitu olevan ansioturvan porrastuksella.

Rakentamisen alan ongelmat alkavat helpottaa loppuvuodesta 2024, ja myös talous yleisesti alkaa vähitellen palautua taantumasta. Odotettavissa ei ole kuitenkaan voimakasta talouskasvua. Myönteiset muutokset näkyvät työmarkkinoilla tyypillisesti viiveellä. Esimerkiksi rakennusurakan käynnistäminen ja täyteen vauhtiin saaminen vaatii aikaa, ja työllisyys palautuu työmaille vähitellen rakennushakkeen edetessä. Ensi vuonna työllisten määrä kasvaa noin 8 000 henkilöllä ja työttömyysaste laskee 7,8 prosenttiin. Työikäisten työllisyysaste on ensi vuonna 72,6 prosenttia.

Myönteistä nykyisessä taloustilanteessa kuitenkin on, että voimakkaan nettomaahanmuuton ansiosta työikäinen väestö Suomessa on alkanut kasvaa

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

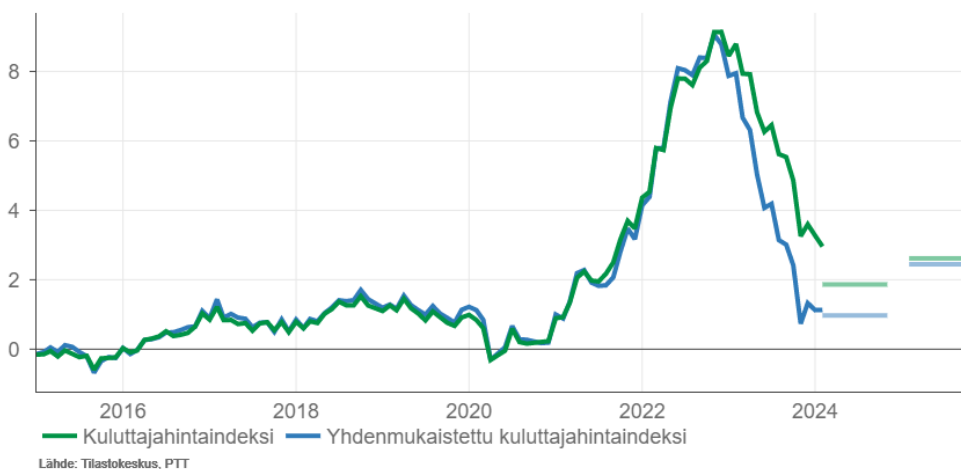
vuodesta 2022. Viime vuonna työkäisten määrä kasvoi jopa 21 000 henkilöllä. Työkäisen väestön määrän odotetaan pysyvän kasvussa jatkossakin nettomaahanmuuton pysyessä korkealla tasolla.

Inflaatio hidastuu

Inflaatiopaineet ovat Suomessa hellittäneet viime vuonna erityisesti polttoaineiden ja sähkön hinnanlaskun osalta, jotka vaikuttavat useaan kuluttajahintaindeksiin osatekijään. Hyvän työllisyyden mahdollistama palkkojen nousu kohottaa yleistä kustannustasoa, joka osaltaan tukee inflaation pysymistä positiivisena. Sen sijaan elintarvikkeiden hinnat laskevat maltillisesti panoskustannusten alenemisen ansiosta. Energian hinnan aleneminen näkyy erityisesti liikenteen ja asumisen kustannusten hienoisena alenemisena.

Kuluttajahinnat

%, vuosimuutos

Lähde: Tilastokeskus, PTT

Kohonneiden korkojen vaikutus kuluttajahintaindeksissä on vielä merkittävä, johtuen korontarkastuspäivien jakautumisesta yli tarkastelujakson. Sähkön hintakehitys vaimenee merkittävämmiin loppuvuodesta.

Ennusteessa oletetaan, että arvonlisäveroon tulee noin yhden prosenttiyksikön korotus, joka pääsääntöisesti siirtyy kuluttajahintoihin, mutta korotus astuu voimaan vasta vuonna 2025. Kuluttajahintaindeksi hidastuu viime vuoden 6,2 prosentista 1,9 prosenttiin vuonna 2024 ja kohoaa vuonna 2025 2,6 prosenttiin.

Yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä ei huomioida kulutus- ja asuntolainakorkoja eikä omistusasumisen kustannuksia. Yhdenmukaistetun

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

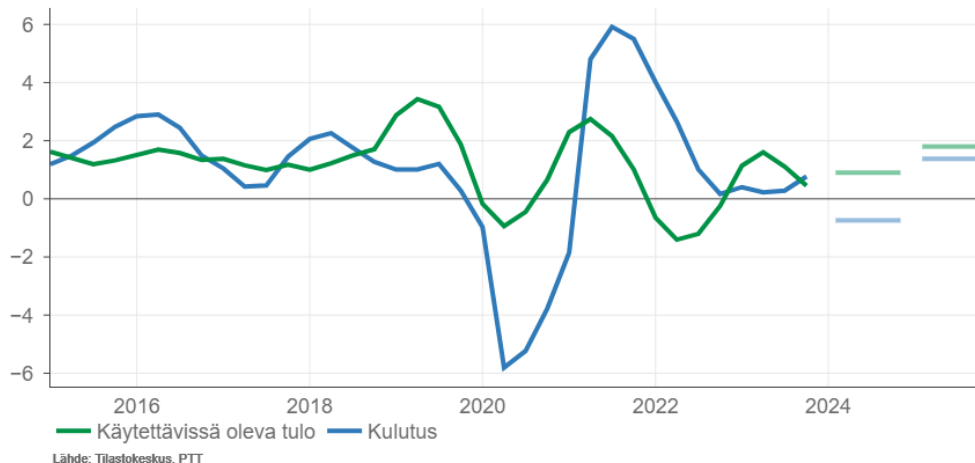
kuluttajahintaindeksin kehitys onkin ollut Suomessa merkittävästi maltillisempaa kuin kuluttajahintaindeksin. Eron oletetaan kaventuvan tulevan ennustekauden aikana. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin muutos on 1,0 prosenttia tänä vuonna ja 2,4 prosenttia ensi vuonna.

Kulutus piristyy vasta ensi vuonna

Epävarma työmarkkinatilanne, sosiaaliturvajärjestelmään tehtävät leikkaukset ja kansainvälinen jännite saa kuluttajat tasapainoilemaan kulutustarpeiden ja taloudellisen turvan välillä. Tämä kuvastaa kuluttajien suuntausta välttää suuria taloudellisia sitoumuksia epävarmuuden aikoina, mikä ilmenee erityisesti kestotavaroiden hankintojen merkittävänä vähenemisenä. Muun muassa uusien autojen hankinta jatkuu edelleen vähäisenä. Sen sijaan palveluiden kulutus pysyy viime vuoden tasolla, mikä on tärkeää talouden kannalta, sillä ne muodostavat yksityisestä kulutuksesta yli puolet. Palveluiden osuus todennäköisesti nousee entisestään tulevaisuudessa voimakkaan kaupungistumisen seurauksena.

Kotitalouksien tulot ja kulutus

%, vuosimuutos, trendi

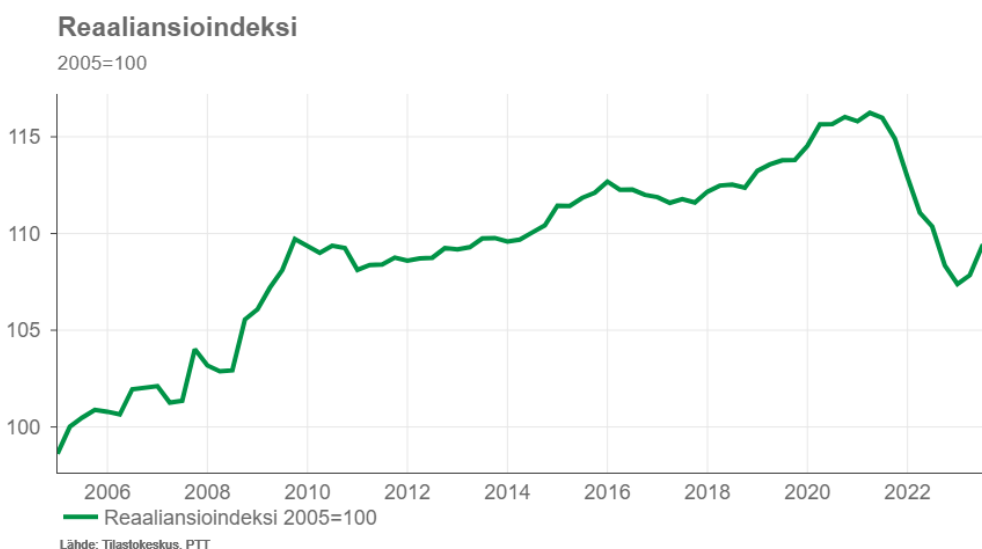
Vuodesta 2022 lähtien kohonnut korkotaso on vähentänyt kotitalouksien velanottohaluja ja velkaantumisaste onkin ollut laskusuunnassa aina vuoden 2022 alusta lähtien. Kuitenkin tänä vuonna laskuun kääntyvä korkotaso yhdessä positiivisesti kehittyvien reaalityulojen kanssa luo eväitä kulutuksen elpymiselle ja lisääntyvälle velanotolle loppuvuoden aikana.

Kansantalouden ennuste 2024 kevät

JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

Korkojen lasku alentaa velallisten lainanhoitokustannuksia ja näin lisää kuluttajien kulutusmahdollisuuksia. Laskeva korkotaso tukee kestokulutushyödykkeiden kulutusta myös halvempien osamaksurahoitusten kautta loppuvuoden aikana. Ansiotason kehityksen osalta on kuitenkin todettava, että viimeisten kahden vuoden aikana korkean inflaation seurauksena reaalin ansiotaso heikkeni merkittävästi eikä aiemmalle tasolle ylletä lähivuosien aikana.

Reaalitulojen kasvun ja hiipuvan kulutuksen seurauksena säästämisaste on positiivinen tänä vuonna. Kuluttajien varautuminen alkoi näkyä jo viime vuoden loppupuolella, jolloin säästämisaste nousi positiiviseksi ensimmäistä kertaa vuoden 2022 alun jälkeen. Ennen koronaa säästämisaste oli tyypillisesti nollan tuntumassa.

Yksityinen kulutus laskee tänä vuonna 0,7 prosenttia elpyen ensi vuonna 1,4 prosentin nousuun. Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavat tänä vuonna 0,9 prosenttia ja ensi vuonna 1,8 prosenttia.

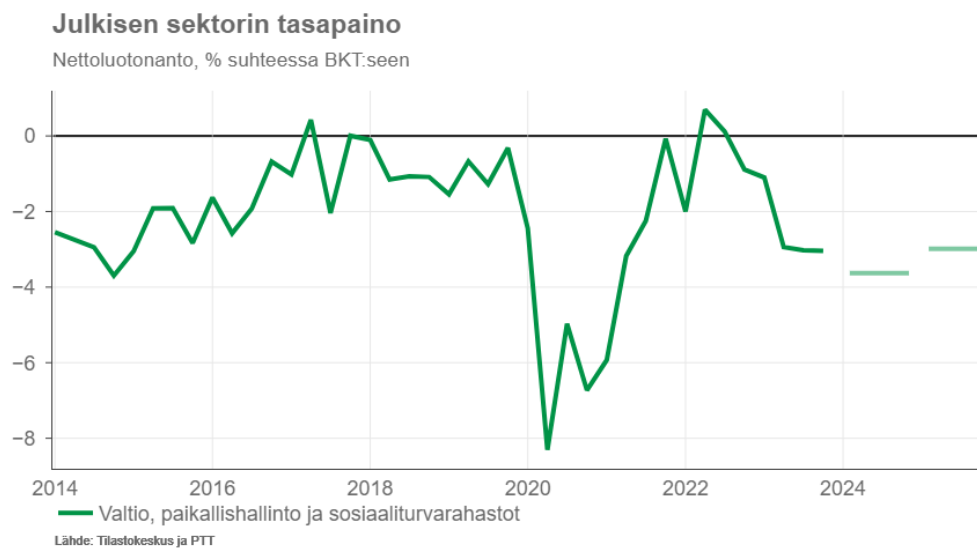
Julkinen talous

Julkisen talouden alijäämä kasvoi merkittävästi viime vuonna. Vuonna 2022 alijäämä oli 0,8 prosenttia, viime vuonna 2,5 prosenttia BKT:sta. Alijäämän kasvu jatkuu tänä vuonna asettuen 3,6 prosenttiin BKT:sta. Alijäämän kasvun taustalla on paitsi heikko suhdannetilanne, myös julkisen talouden rakenteelliset ongelmat. Lisäksi Venäjän sotapolitiikka lisää turvallisuuteen

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

liittyviä menoja sekä kotimaassa että Ukrainan tuen kasvaessa. Sopeutustoimista ja nopeutuvasta talouskasvusta huolimatta julkisen talouden alijäämä on myös ensi vuonna kolme prosenttia. Esimerkiksi hävittäjähankinnat huomioidaan alijäämälaskelmassa vasta ensi vuonna.

Julkisen talouden sopeutustasossa huomion pitää kiinnittyä väliaikaisten tekijöiden, kuten suhdannevaikutuksen, korkokehityksen ja Ukrainan sotilaallisen tuen sijaan pysyviin ongelmiin. Pitkällä aikavälillä alijäämää kasvattavat hyvinvointialueiden menot, turvallisuustilanteen pysyvä heikkeneminen, veropohjan rapautuminen ja rakenteellisesti heikko talouskasvu.

Sopeutuksen määrän pitäisi asettua ensi vuonna noin 1,5–2,0 miljardiin euroon, josta veronkorotuksia pitäisi olla noin miljardi euroa. Summa on mahdollista saavuttaa esimerkiksi kaikkien ALV-kantojen yhden prosenttiyksikön nostolla ja tupakka- ja alkoholiverojen nostolla, joka pitää niiden hinnan suhteessa nimellistuloihin lähes ennallaan hallituskauden aikana. Menojen leikkauksia pitää olla vähintään 0,5 miljardia euroa, koska hyvinvointialueiden alijäämiin liittyvä kehysvaraus ylitettiin vastaavalla määrällä. Menoleikkausten ei kuitenkaan pidä kohdistua talouskasvun kannalta tärkeisiin koulutus- ja tutkimusmenoihin.

Alijäämän kasvun merkittävin lähde on väestön ikääntymisen myötä lisääntyvä palvelutarpeen kasvu. Hyvinvointialueiden on kuitenkin vaikeaa vastata palvelutarpeen kasvuun. Hyvinvointialueiden alijäämä kohosi lähes 1,5 miljardiin euroon vuonna 2023, ja alijäämät jakautuivat hyvin epätasaisesti

Kansantalouden ennuste 2024 kevät
JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

alueiden välillä. Siinä missä monilla alueilla tämänhetkiset arviot asukaskohtaisesta alijäämästä ovat yli 300 euroa, Helsinki oli tulokseltaan positiivinen. Alueiden rahoitus asukasta kohti vaihtelee palvelutarpeesta riippuen 3 000–5 000 euron välillä, joten alijäämät ovat merkittäviä.

Hyvinvointialueiden taloussuunnitelmien on oltava tasapainossa tai ylijäämäisiä kolmen vuoden aikajaksolla. Kun hyvinvointialueiden pitää lisäksi kattaa taseeseen kertyneet alijäämät kolmen vuoden kuluessa, välittömien säästöjen määrä ja laatu saattaa vaarantaa pitkän aikavälin säästötavoitteet. Välttämätöntä menosopeutusta vaikeuttaa myös alueiden tuloja määrittävän hyvinvointialueindeksin ja hyvinvointialueiden ansiotasoindeksin useamman prosenttiyksikön ero tulevina vuosina.

Sote-uudistuksen keskeisin taloudellinen idea oli perusterveydenhuoltoa vahvistamalla vähentää kalliin erityissairaanhoidon tarvetta. Kokonaisuutena arvioiden hyvinvointialueiden heikko lähtötilanne, alijäämien epätasainen jakautuminen alueiden välillä ja palkkakustannusten nopea kasvu tekee kuitenkin lähes mahdottomaksi noin 900 miljoonan euron säästötavoitteen saavuttamisen ilman, että vakavasti vaarannetaan pitkänaikavälin säästöjen kannalta tärkeitä perusterveydenhoidon palveluita.

Keskeiset ennustemuuttujat vuosina 2023–2025

	2023	2024e	2025e
	muutos, %		
Bruttokansantuote	-1,0	-0,6	1,2
Tuonti, tavarat ja palvelukset	-7,1	-3,2	2,8
Vienti, tavarat ja palvelukset	-1,7	-3,6	2,6
Kulutus	1,7	0,2	1,2
yksityinen	0,4	-0,7	1,4
julkinen	4,5	2,1	0,8
Investoinnit	-4,2	-2,5	3,6
yksityiset	-4,1	-3,8	2,1
julkiset	-4,3	4,0	10,0
Inflaatio			
kuluttajahintaindeksi	6,2	1,9	2,6
yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	4,3	1,0	2,4
Käytettävissä olevat tulot	0,7	0,9	1,8
Työttömyysaste, %	7,2	8,0	7,8
Työllisyysaste ¹ , %	73,6	72,8	72,6

Kansantalouden ennuste 2024 kevät

JULKIVAPAA 20.3. klo 10.00

Julkisen sektorin yli/alijäämä, % BKT:seen	-2,5	-3,6	-3,0
Vaihtotase, % BKT:seen	1,4	-1,6	-1,6

e PTT:n ennuste

¹ Työllisten osuus 15–64-vuotiaista